

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Jn Cathedra s[an]cti Petri Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De cathedra pe. Fo. CLXXXIII

ne sui dno comedabat. Un̄ f̄ebat h̄idie
et orabat sitiens ad martyriū gl̄iaz pueni-
re. Tercio gloriāter Un̄ gloriāter ibat
ad carcerē. vñ dicit. Sic delecto: in penit
sicut q̄ videt quez diu desiderauit. Ro. v.
Gl̄iamur in tribulatiōibz. Passa est mlt̄a
et grauiā tormēta. Primo em̄ fuit alapis
cēsa. Secdo in eculeo extensa. Tertio eius
māmillā auulsa. Quarto inter carbonēz
testas inuoluta. Et tūc vt dictum est fa-
ct̄ ē terremot̄. In his aut̄ oibz tormēt̄z
sp̄ agatha gl̄iabat / firma p̄sus z imobil̄
p̄stēs in fide z amore d̄i. Ro. viij. Quis
nos sepabit a charitate deit̄ tribulatio zc.
In h̄mōi aut̄ p̄siderare debem̄ cōsiliōez
n̄ram. qz sicut d̄t Greg. Quid nos barba-
ti z debiles i iudicio dicem̄ q̄ puellas ire
ad regna celestia p̄ ferrū videm̄. q̄s ira su-
perat: supbia iustat: ambitio prurbar: luxu-
ria inq̄nat: Hec ille. Tādē aut̄ Quintia-
nus timēs terremotū z p̄ll̄ seditionē gla-
mant̄ / q̄ p̄pter iniustū agathe incēdū ta-
lia patrent: iussit eā itēz in carcerē recipi
vbi orans sp̄m d̄no tradidit circā annuz
d̄ni. cclij. sub Decio impatore. Sic itaqz
pro ch̄io p̄lla ad ch̄m transit / cū eo p̄-
mittit regnatura. Hos igit̄ exēplo ei p̄-
uocari studeam̄ sp̄ in dies in amore ch̄i
p̄ficere: carnis puritatē amare: terrena cō-
temneret: aduersa libēt̄er tolerare. q̄tin̄
cū ea tandem possum̄ ad eternitatis glo-
riā puenire Amen.

In Cathedra sc̄i Petri d̄s
Sermo.

Exaltent eū in

ecclia plebis: z in cathedra se-
niorū laudēt eū. ps. cvj. Notan-
dū q̄ triplex est ecclia in q̄ b̄t̄s Pet̄ fuit
it̄ exaltat̄. fm̄ quā triplicē exaltationem
celebrat̄ triplex festiuitas de b̄o Petro.

Prima est ecclia malignantium: in q̄
exaltat̄ est pet̄ / eam dissipādo: eāqz ad
fidē p̄uertēdo. In cathedra aut̄ hui⁹ ecclie
non sedit Petrus. P̄s. In cathedra pesti-
lentie nō sedit. Nam et si peccauit: in pec-
cato t̄i nō diu stetit: nec alios peccare do-
cuit. Ad hanc exaltationē pertinet festiui-
tas illa que dicit̄: beati Petri ad vincula.

quia ipse vincula peccatorū dissoluit.

Secunda est ecclia militantiū: in qua
exaltatus est / in ea p̄sidoendo et eam in fi-
de et moribus instruendo. In cathedra
huius ecclie sedit cum plenitudine au-
toritatis et potestatis. quia fuit p̄ncip̄s
omniū sacerdotum z toti⁹ ecclie. Ideo
de eo dicit̄ Psalmista. In cathedra senio-
rum laudent eum. Ad hanc exaltationē
spectat presens hodierna solennitas que
dicitur Cathedra. quia tunc super Anti-
ochenam eccliam pontificatum accepit.
Et in medio ecclie super cathedram ex-
cellam positus est z exaltatus: vt sic ab o-
mnibz videri et audiri posset. In qua se-
prem annis sedit. Sed postmodū veniēs
Roma: in Romana cathedra sedit annis
quindēcim. Et in reuerentiam vtriusqz
huius incathedrationis instituta est hu-
iuscemodi solennitas.

Tertia est ecclia triumphantium. In
qua exaltatus est Petrus: in ea perenni-
ter regnando. In cathedra igitur huius
ecclie in perpetuū sedet. Apoca. iij. Qui
vicerit dabo ei sedere mecum in throno
meo. Ad hanc exaltationem spectat alia
solennitas que est passionis eius p̄ quam
in eccliam triumphantē intrōiuit. Ho-
die igitur celebramus festiuitatem illam
que in reuerentiam incathedrationis bea-
ti Petri fuit instituta. De qua sic loquit̄
Augustin⁹ in sermo. Institutio solēnita-
tis hodiernē a senioribus nostris cathed-
re nomen accepit: ideo q̄ primus aposto-
lorū Petrus hodie apostolatus cathedrā
suscepisse referat̄. Recte ergo ecclie nati-
talem sedis illius colunt quam aposto-
pro eccliarū salute suscepit: dicente d̄no.
Tu es petrus / et sup̄ hanc petram edificā-
bo eccliam meā. Petrū itaqz fundamen-
tū ecclie nominauit. Et ideo digne hoc
fundamentum ecclia colit supra quod ec-
clesiastici edificij altitudo cōsurgit. Un̄
conuenienter P̄s. dicit. Exaltent eū in ec-
clesia ple. zc. Bene cum dominus in ec-
clesia exaltari p̄cepit: quia dignus est vt
fundamentum hoc in ecclia honoretur
per quod ad celum ascenditur. Ergo
natalis cathedre hodie colitur: sacerdotā
le officium honoratur. Hec ille. Quoniam

Ber. De Cathedra

itaq; sic p[er] Aug. p[ro]p[ri]e solemnitas ad ho-
nozem sacerdot[um] officij spectat. Idcirco
p[ro]p[ri]e s[er]mone facien[te] de p[er]minencia siue ex-
cellencia sacerdot[um]ali & eccl[esi]astica. p[ro]p[ri]e quaz
re. re. de q[ui]ber viro eccl[esi]astico & sacerdote
dicit p[ro]p[ri]e. Exaltent eu[m] r[ati]o. p[ro]p[ri]e honore sacer-
dot[um]alis officij. Est aut[em] triplex exaltatio si-
ue excellencia & p[er]minencia sacerdot[um]al[is] of-
ficij & eccl[esi]astica gradus.

Prima est p[er]minencia fructuose p[ro]p[ri]e.

Secunda est gloriose dignitatis.

Tertia est p[ro]p[ri]e libertatis

Prima igit[ur] est p[er]minencia fructuo-
se p[ro]p[ri]e. Hanc p[ro]p[ri]e fructuosaz
vico q[ui] p[er] hac p[ro]p[ri]e fidelib[us] aperit
lanua vite eterne. Excellentia aut[em] p[ro]p[ri]e ec-
cl[esi]astice manifestari p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e per tres
considerationes.

Prima est c[on]sideratio donationis

Secunda est c[on]sideratio opationis.

Tertia est c[on]sideratio compatiōis

Prima igit[ur] est c[on]sideratio

donatiōis siue collatiōis q[ui] v[er]y a s[um]mo. s.
ab ip[s]o d[omi]no collata ē p[ro]p[ri]e q[uo]d dicit Chrysostomus. rj
q. iij. c. Nemo p[ro]p[ri]e vincula eccl[esi]-
astica. Non est h[om]o q[ui] ligat s[ed] ch[ri]st[us] q[ui] hanc
p[ro]p[ri]e dedit & d[omi]nos fecit hoies r[ati]o h[om]o. rj
U[bi] dicit. rj. dixit d[omi]nus petro. Tibi va-
cla. reg. ce. Sc[on]m doctores theolo gos cla-
ues iste dicunt p[ro]p[ri]e sp[irit]ualis sup[er]naturat[ur]
a deo data. s. p[ro]p[ri]e iudicandi in foro aniaz
P[ro]p[ri]e s[ed] iudicandi ex duob[us] itegraf. s. ex p[ro]p[ri]e
te discernendi in cause ex[am]inatione: & p[ro]p[ri]e
te diffiniendi in cause determinatiōe p[ro]p[ri]e sen-
tentia p[ro]p[ri]e d[omi]natiōis vel absolutiōis. Prima
p[ro]p[ri]e s[ed] clavis scie non q[uo]d v[er]y scia d[omi]n[us] ha-
bit[ur] c[on]gnitiu[us]: s[ed] d[omi]n[us] autoritas vel p[ro]p[ri]e dis-
cernendi p[ro]p[ri]e sciam p[ro]p[ri]e habit[ur]. Laueant q[ui] sibi q[ui]
sine scia comperenti ad sacerdotiu[m] ambulat
& q[ui] scient[ur] vel etia[m] p[ro]p[ri]e negligentiā ex[am]inati
tates ad sacerdotiu[m] p[ro]p[ri]e. Dicit[ur] aut[em] sci
entia cōp[ro]p[ri]e sine q[ui] nō p[ro]p[ri]e aliq[ui]s ex[am] in-
iuctu sibi officiu[m]. Profecto magn[us] abusus
videt[ur] q[ui] aliq[ui]s clauē scie habeat & scia care-
at. Alia aut[em] d[omi]n[us] clavis p[ro]p[ri]e q[ui] est autorit[as]
tas ligandi atq[ue] soluendi. Iste aut[em] claves
cū a d[omi]no p[ro]p[ri]e petro: intelligunt etia[m] p[ro]p[ri]e
mitti ceteris s[ed] petro p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e qui p[ro]p[ri]e
ceps s[ed] fuit.

Secunda est c[on]sideratio opa-

tionis. Magna em[en] & excellencia opa sunt
p[ro]p[ri]e talē p[ro]p[ri]e. Magnū em[en] mirabile ē op[us]
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e corp[or]is ch[ri]st[us] q[uo]d p[ro]p[ri]e ad p[ro]p[ri]e
tem sacerdotale. U[bi] dicit[ur] m[ag]is ap[osto]licis. rj.
rj. Hoc facite in mea cōm[em]oratiōe. p[ro]p[ri]e
magnū est op[us] relaxatiōis p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
bite q[ui] p[ro]p[ri]e clauū relaxari p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
classe p[ro]p[ri]e concessione indulgentiaz. De
alibi dicitur dante deo sum[us]. p[ro]p[ri]e mag[is]
est & excellens op[us] ligandi & absolutiōis.
ligandi. s. p[ro]p[ri]e ex[am]inatiōis: & soluendi a v[er]o
culis r[ati]o ex[am]inatiōis q[ui] p[ro]p[ri]e de q[ui] dicit
rj. rj. Quocunq[ue] ligaueris sup[er] ter. erit liga-
tus in celis: & q[uo]d cūq[ue] solueris sup[er] ter. erit solu-
tus in celis. et dicit. rj. rj. Quocunq[ue] ali-
gaueris sup[er] terra r[ati]o. et r[ati]o. rj. Quocunq[ue] re-
miseritis p[ro]p[ri]e remittunt eis: & quocunq[ue] re-
miseritis retenta sunt. Hec aut[em] p[ro]p[ri]e in fo-
ro p[ro]p[ri]e se extendit ad remissionē culp[er]e pe-
ne eterne cōm[em]oratiōe in r[ati]o. v[er]y dispo-
sitiō p[ro]p[ri]e & necessitas ex pacto diuino. s.
determinat. Sc[on]m. in. iij. s. d[omi]n[us] rj. rj. U[bi]
ibidē dicit in solutiōe cuiusdā argum[en]ti. q[ui]
frequent[er] p[ro]p[ri]e q[ui] adulti p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e meritū de p[ro]p[ri]e iustificat[ur] an[te] q[ui]
tur. s[ed] in. rj. rj. rj. Aug. sup[er] ill[ud] ps. dicit[ur]
fitebor aduersum iniusticiā meā d[omi]no et tu
remissi r[ati]o. Et tunc in successione sacra-
menti auget eis gratia. Sed isto q[ui] nō ha-
buerint attritiōe sufficientē p[ro]p[ri]e modū mo-
riti ad iustificatiōe. et per consequens in
peccato existētes: sed t[ame]n aliquid attritiōis
fiterent in vltimo instanti recipiunt gr[ati]a[m] ve-
tute sacramenti. sic p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e de baptizati-
adulus. Hec Sc[on]m.

Tertia ē c[on]sideratio cōp[ro]p[ri]e
rationis compando v[er]y ad p[ro]p[ri]e r[ati]o. s.
Sacerdot[um]alis enim potestas sp[irit]ualis ē
Ideo multo excellēti[us] est quacunq[ue] tem-
porali potestate. U[bi] sacerdos s[ed] in. rj.
rum. vij. erymologiarū: dicitur quali[ter] sacer-
dux: vel sacra d[omi]n[us]. Ratio aut[em] h[om]o
duplicit[er] interpretatiōis s[ed] in. rj. rj. rj. U[bi]
itij. dicit[ur] xpiij. est quia per ministrū sp[irit]ualis
rituale sacerdos medi[us] inter deum et po-
pulum. Nam ipsa diuina nunciat et m[un]di-
strat populo: et v[er]y p[ro]p[ri]e offerit deo. U[bi]
de et in sc[ri]pturis sacerdotes aliquando
nominantur d[omi]n[us]: aliquando angeli. U[bi]
dicitur. rj. q. i. c. Sacerdotibus. Diuina d[omi]n[us]

qujs sacerdotes aliqn dñi: aliqn āgeli vo
 canit. Hā ad moysen de eo q ad iuramentū
 deducēdus est dñi: Applicā illū ad deos vñ
 ad sacerdotes. Et rurſū ſcriptū est Dñs
 non detrahēs .f. sacerdotibz. Et pphera
 ait. Labia sacerdotz custodiāt ſciām z lei
 gē exōrūt ex ore eius qz angel⁹ dñi exerci
 tūū eſt. Hec ibi. Eū itaqz prās ſacerdotat
 ſit ſpūalis z diuina: excellit incōpabiliter
 oēm tpalem ptātem. Quāto em ſpūs no
 bilior eſt corp⁹: tāto ſacerdotat⁹ prās no
 bilior eſt q̄cūqz tpali: qz tpaliſ ſolū reſpi
 cit corp⁹. Et hoc prz extra de trāſlatione
 epi z electi. c. Inter corp⁹ palia. 30 diſ. xvj.
 ca. Quis dubitet. ſic dñi. Quis dubitet ſa
 cerdotes chri regū z pncipiū oimqz fidei
 lū ptes z mgros cēſeri. Hec ibi. Vñ z in
 veteri teſtamento p ſacerdotiū iubere dño
 regia prās eſt ordinata. Vñ. j. Reg. vij.
 dixit dñs ad ſamuelē ſacerdotē. Audi vo
 cē eoz z pſtine ſup eos regē. Hinc eſt q
 ſpūalis prās habz terrenā inſtituere po
 teſtate vt ſit: z iudicare ſi bōa nō ſit. j. Co
 rinth. vj. Reſcitis qm angelos iudicabi⁹:
 qmō magis ſecularia. Et dictis igiſ prz tē
 poralē ptātem debere ſubijci ſpūali prāti.
 Vñ extra in clemētina de maior. z obedi
 entia. Vñ ſcrām eccliam: dixit Bonifa
 cius orau⁹. Vñ ſcrām eccliam catholi
 cam z ipſam apſtcaz firmiſ credim⁹ extra
 quā nec ſal⁹ eſt: nec remiſſio pctōz: cui⁹ ea
 pue eſt chris zc. in q vnus dñs: vna fides:
 vnū baptiſma. Vna fuit diluuij tpe arca
 noe: vnā eccliam pfigurās q in vno cubi
 to pſūmata: vnū vicz noe gubernator: et
 rectorē habuit: extra quā oia ſubſiſtentia
 ſup terrā legim⁹ fuiſſe delecta. Hec eſt tu
 ni illa dñi incōſunil q ſciſſa nō fuit ſz ſoz
 te puenit. 3 gis ecclie vni⁹ z vnice vnū cor
 pus: vnū caput: nō duo capita zc. Sequit
 Sine q̄ greci ſive aliq ſe dicāt petro etuſqz
 ſucceſſoribz nō eſſe pmiſſos: fateantur ne
 ceſſe eſt ſe de outibz chri nō eſſe. dicēte dño
 in ioāne vnū ouile z vniciū eſſe paſtorē. In
 hac q̄ etuſqz ptāte duos eſſe gladios: ſpūa
 lem vicz z tpalem: euāgelicis inſtruimur
 dictis. Hā dicētibz apſt: ecce duo gladij
 hinc in ecclia. ſ. cū apſt loqrent: non rñdit
 dñs nimis eſſe: ſed ſatis. Certe q in prāte
 petri tpalē gladiū eē negat: male ſybū ar
 tēdit dñi pſerentis. Couerte gladiū tuuz

in vaginā. Uterqz q̄ in prāte ecclie ſpūa
 lis. ſ. gladi⁹ z materialis. Sed is quidez
 p ecclia: ille ſo etiā ab ecclia exercendus
 Ille ſacerdotz: is manu regū z militū: ſed
 ad nutū z prātem ſacerdotz. Sportz autē
 gladiū eſſe ſub gladio z tpalem autorita
 tē ſpūali ſubijci prāti. Hā ſm bñm Dioſi.
 Lex diuinitatz eſt inſima p media in ſup
 ma reuertit zc. Sequit. Hā veritate teſtā
 te ſpūalis ptās terrenā hz inſtituere: z iu
 dicare ſi bona n fuerit. Hec ibi. Prz itaqz
 q prās eccliaſtica mltō maior eſt ptāte ſey
 culari z hz de ea iudicare: nō ecōtra. Vñ
 ij. q. j. c. Sacerdotibz. ſic habet. Eccliaſti
 ca qz hiſtoria teſtat: q cū pie mēorie cō
 ſtan⁹ no pncipi ſcripto oblate fuiſſent ac
 cuſationes ptra eoz: libellos q̄dez accuſa
 tionis accepit: et eos q̄ accuſati fuerāt ept
 ſcopos p uocās: in eoz aspectu libellos q̄s
 acceperat incēdit di. Ite z inter vos cās
 vñas diſponite: qz dignū nō eſt vt iudicē
 deos. Vñ eū q̄ppe pagani iure publico pñ
 cipes fuerūt: q vey deū neſciētes: deos li
 gneos z lapideos colebāt z tñ eoz ſacer
 dotibz honozē maxim tribuebāt. Quid q̄
 tñz ſi chrianus imparoz veri dei ſacerdo
 tes honozet zc. Sequit. Hec aut nō tāte
 ſpēaliter q̄ntū gñaliter p oibz aſſerim⁹ ſa
 cerdotibz: qm adhuc neſcim⁹ q̄s in terri
 bili dei iudicio q̄lis futur⁹ ſit. Etem pau
 lus egregi⁹ pdicator dñi: Nolite ante tem
 pus iudicare zc. Hec ibi.

Secūda eſt peminētia glorioſe digni
 tatis. Eſt em ſacerdotū dignitas
 ſpūalis z diuina atz regalis. j. Pet.
 ij. Vos eſtis gen⁹ electū regale ſacerdo
 tū. Lhs em cuius ſunt ſacerdotes mni
 ſtri rex z ſacerdos erat. Et dictis autē ma
 giſtri in. iij. di. xxij. z ex dictis Tho. z ali
 orū doctoz ibidē accipi poſſunt tres pui
 legioſe dignitates ſacerdotij.

Prima eſt dignitas ſpecialis cōſignat
 ionis.

Secūda eſt dignitas ſacramentalis
 diſpenſationis

Tertia eſt dignitas ſpirituālis mediā
 tionis.

Prima ē dignitas ſpe
 cialis pſignatōis. Habet em ſacerdos vl
 tra laicos ſeptē characteres aie ſue indele

De Cathedra Petri

biliter in p̄sso: p̄ q̄s hic z in iudicio z in
alio seculo agnoscer in q̄ ordine st̄it: q̄ si q̄cu
q̄ si saluabit ei in magnū gaudiū ceder: z
in magnū ro: mēū si dānabit. Un̄ cuilibet
sacerdoti orādū ē illd̄ p̄f. Fac meū signū
in bonū. vt videat q̄ oderūt me z p̄funda
tur zc. Per hec aut̄ signa est sacerdos
ad dei cultū septies ad min⁹ p̄f. q̄ seclat⁹
p̄secrat⁹. Nā in q̄libet ordine p̄secrat spe
cialit̄ z in q̄libet recipit speciale gr̄az sacra
mentale q̄z vna est p̄fectior: alia fm̄ gra
dū ordinis: q̄ in q̄libet deputat ad speale
actū diuinū ad quē erigit gr̄a sp̄ialis. Si
locus igit̄ sacer: vt cimiteriū et ecclia: si va
sa sacra v̄scalia z sacraria in q̄b̄ hostia cō
seruati: si corporalia et h̄mōi sunt reuerent̄er
tractada: videre q̄ntum honorādus est sa
cerdos tā sp̄ialit̄ v̄o p̄secrat⁹ Eccl̄. vij.
Honorifica sacerdotes.

Scda ē dignitas sacra
mentalis dispensatōis. Haber ei sacerdos
dispensare sacra. Un̄ null⁹ rite efficit ch̄i
anus necitate depra nisi p̄ sacerdotē in ba
ptismo. Null⁹ in ch̄i militē p̄secrat nisi p̄
sacerdotē ep̄m in p̄firmatōe: nulli mistra
tur sacm̄ p̄nie: eucharistie: v̄ctōis. Sul
lus etiā b̄ndic̄at i m̄rimōio nisi p̄ sacerdotē.
Dixit aut̄ apparet h̄mōi dignitas in
p̄secratōe corporis ch̄i q̄ (sicut d̄t Seo.) ē
actus simpl̄ nobilissim⁹ in ecclia d̄i. Hāc
dignitatē nec āgel⁹ h̄z nec hō ali⁹ a sacer
dote q̄ntūcūq̄ sciens: aut potēs: aut bon⁹

Tertia est dignitas spi
ritualis mediatiois. Est em̄ sacerdos ve
lut alter gabriel archāgel⁹ z celestis q̄dā
p̄s̄anymph⁹ mediās inter aiām vel sp̄o
sam eccliam z ch̄m ei⁹ sp̄osum cū celebra
do orat. p̄ ecclia: z vora q̄nāz offert sumo
p̄i z clementiā p̄is renūciat p̄lo: ac de
mū p̄d̄git ch̄m sponsum cuilibz hōi mis
se assistenti deuote. Q̄nte dulcedis z cō
solatiois res est deuoto sacerdoti tantū sa
cramentū p̄bo p̄ficere: p̄ oculis habere: p̄re
trare manibz: ore sumere: z alijs ministrā
re. Vere angelicū atq̄ diuinū officū sa
crdotale. Quidā angeloz fm̄ Dio. z Da
masceū in celo h̄nt deo assistere: sacerdos
p̄o in terra habz idē facere i altari z i cho
ro. Aliq̄ angeli in celo z alibi deo ministrāt

Sed sacerdotes in terra ch̄o. Itē oēs an
geli in celo h̄nt deū laudare: b̄ndicere: p̄
dicare: q̄ in terra sacerdoti s̄nt p̄p̄ia. Et
dictis sequūtur p̄sa docum̄ta salubria.

Primo q̄ ois hō in magno honore d̄
h̄e sacerdotē siue bonū siue malū: q̄ p̄fā
te dignitates s̄nt multū venerabiles. Nā
Dauid saul malū sed v̄ctū q̄ p̄ suū mor
tale inimicū ledere nullaten⁹ voluit. i. Re
xxiij. Exemplū ad h̄m̄ de Costantio
impatore. xj. q. j. ca. Sacerdotibz. vt s. d̄i
ctū est. Est z exemplū de impatore theo
dostio q̄ in cūctis reuerent̄ se h̄uit erga ep̄
sacerdotē ambrosiū q̄ ip̄m excoicallat⁹
vt legit̄ in historia tripita. et h̄. xj. q. iij.
c. Lū ap̄d. vide si vis. Un̄ et ip̄e d̄ns hōi
nōre deferēbat sacerdotibz veter̄ legis d̄
q̄ d̄t cyb. xxiij. di. c. d̄ns. D̄ns n̄t ielus p̄s
rex z iudex vsq̄ ad passionis horā suauit̄
honore p̄fiscat⁹ z sacerdotibz. Nā euz lei
prossim̄ mudasset dixit ei. Glade ostēde te
sacerdoti. sacerdotē adhuc appellās quē
sciebat esse sacrilegū. Sed p̄bdolo: hodie
plēriq̄ de illis sunt de quibz d̄. i. q. j. ca. i.
Dulci. Dulci seclariū cū p̄ sacerdotibz
vitā q̄ suā p̄spiciūt: magmū p̄tēp̄ sacerdotibz
rū crimē incurrit. Magna em̄ trabe vultu
neratos oculos h̄ntes in alienis cō
spiciūt oculis quā dū incaute euclere festi
nāt in erroris foueā dilabunt. Hec ibi.

Sedo sequit̄ q̄ grauit̄ peccāt sacerdot
tes raro celebrātes v̄ in diuinis indigne
ministrātes: z pctis mortaliū se indignātes
ac etiāz alijs eis ad pctm̄ coopantes: puta
ludendo: crapulose viuēdo: z luxuriādo.
Nā fm̄ Gre. Lū crescit̄ dona rōnes etiā
crescit̄ donoz. Et sicut d̄t Lu. xij. Seru
sciens voluntatē d̄ni z nō faciēs plaḡ
p̄ pulabit multis. Ido etiā ch̄is marie im
uerit in malos sacerdotes cū ve m̄triplic
eis p̄dixit Matt. xxiij. Et qm̄ de eoz rē
plo vendētes et emētes electi Matt. xxi.

Tertio sequit̄ q̄ parētes z nutriti sacer
dotū bonoz deo multū regratiari tenent̄
q̄ eoz adiutorio aliq̄s factus est sacerdos
Sunt em̄ participes bonoz opez. talū sa
cerdotū specialius q̄ alijs

Tertia est p̄minētia pctose liberta
tis. Un̄ apls in p̄sona filioz ecclie
dicit Gal. iij. Nō sum⁹ ancille filij

sed libere: qd specialius intelligendū est d
viris ecclesiasticis. Debet aut status eccle/
siasticus gaudere triplici libertate.

Primo libertate iurisdictionis sine per/
turbatione.

Secundo libertate executionis sine co/
actione.

Tertio libertate possessionis sine exa/
ctione.

Primo libertate iuris/
dictionis etc. Sicut patet p Bonifaciu. viij.
de immunitate ecclia. l. vj. c. Qm vt in/
tellegim? vbi dicit: q null? debet p iudic/
ces ordinaris vel litteras impetratas re/
currere ad iudiciū seculare sup causis seu
qstionibz que de iure seu consuetudine ad fo/
rū ecclie pertinet. Et ibidē habet in fine.
Sicqz pō ptra psumpserit excoicationi se/
ipso facto nouerit subiacere: a q nisi tā u/
dici cuius cognitio fuerit impedita: vel iu/
risdictio usurpata qz parti q perturbata fue/
rit in psecutione sui iuris de iniuria dānis
et expensis et interesse puz p eundē fuerit
integre satisfactus nullatenus absoluat
Hec ibi.

Secdo libertate execu/
tionis sine coactione. Vñ lib. vj. de his q
vi metus ve causa fiunt dicit Grego. xij.
l. gdu. cōd. c. Absolutiois. Absolutiois
beneficiū ab excoicationis sentētia vel quā/
cūqz reuocationē ipsi? aut suspēnsiois seu
etia interdici p vim vel p metu extoraz
pntis pstitutiois auctoritate oibz viribz
vacuam? Ne aut sine vindicta violentie
crescar audacia eos q absolutionē seu re/
uocationē hmoi vi vel metu extorserit/ ex/
coicationis sentētie decernim? subiacere.
Hec ibi. Et in glosam: est ibi canon late
sentētie.

Tertio debz ecclia gau/
dere libertate possessionis sine exactione.
Nulla em psona ecclesiastica tenet solue/
re gabellas: tallias: exactiones aut collectas
rōne suaz possessionū: domoꝝ: predioꝝ etc
vt patet extra de immunita. ecclie. c. Quia nō
nulli. l. vj. Similr nec de rebz qz nō cau/
sa negociationis defert vel deferre fac: vt

patet extra de censibz et exactionibz. c. qz. l. l.
vj. Sed quā penā incurrit q a psonis ec/
clesiasticis hmoi exactiones extorqre nitū/
tur dicit ca. Aduersus cōsis/
les. extra de immuni. ecclie. vbi hz. q oed im/
ponētes tallias vel collectas clericis: vl eo/
rū iurisdictionē occupātes si moniti nō des/
sistant/ excoicati sunt cū suis fautoribz etc.
Et dicit ca. Ad min. q ppe hodie acci/
dit illō Hierem te dicit. Princeps pūm/
cia. i. ecclia dñā mūdi facta est sub tribu/
to. Circa aut pdictā triplicē libertatē no/
tādū q laici ptra eccliaistica libertatē stat/
tura p dēntes: scriptores: ptares: pules:
rectores atqz ptiliarū locoꝝ vbi talia stat/
tura sūt pseruandae edite sunt vel serua/
te vel q ca fecerit pseruare: et q iudicauit
rit fm ea sunt ipso facto excoicati. extra de
senten. excoi. c. graue. Et de vsuris. c. Gra/
ui. in clemen. Vñ Esa. j. ptra tales. Ne q
condūc leges iniqs. Et sup dictis igit ap/
paret peminētia et excellētia stat? eccliaistici
et pcpue sacerdotij cuius pncipatus post
chm pcpue residet in aplo Petro: ppter
qd specialē sibi debem? exhibere reuerē/
tiā et hodiernā cathedre sue festiuitatē cū
magis deuotionē celebrare: vt sic ei? poci/
mo gratiā psequimur et glām sempiternā
Amen.

De bto Matthia apostolo.

Eccecidit foris

C sup Matthia et annūeratus
est cū vndecim aplis Ac. j.
Et hoc intelligere debem? nos specialē
honorē atqz deuotionē debere beato mat/
thie q annūeratus est cū alijs apostolis
Nam etsi sancti singuli magno digni sint
honorē: ipsis tamē apostolis specialis ac/
pncipuus debet honor. Nam sicut cātar ec/
clesia: Ipsi sunt ecclesiaz pncipes: belli
trumpales duces: celestis aule milites et
vera mūdi lumina. Beato igit Matthie
qui locuz duodecimū int? apostolos p spe/
cialē dei puidentiā adeptus est: spe/
cialē debemus reuerentiā impendere
Ipsius autem sanctitatē trā psequē no/
bis manifestant testimonia,

